

OPERAATIO ORIENTAATIO

**Heta Ahtiainen
Ari Peltola**

**Kehittämishankeraportti
Syyskuu 2009**

JAMK LOGO
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t)

Heta Ahtiainen

Ari Peltola

Julkaisun laji

Kehittämishankeraportti

Sivumäärä

26

Julkaisun kieli

Suomi

Luottamuksellisuus

Salainen _____ saakka

Työn nimi

Operaatio orientaatio
- ryhmänohjaajan niksinurkka -

Koulutusohjelma

Jyväskylän ammatillinen opettajakorkeakoulu

Työn ohjaaja(t)

Kirsti Vänskä ja Outi Pylkkä

Toimeksiantaja(t)

Pohjois-Karjalan Kuolotuskuntayhtymä

Tiivistelmä

Kehityshankkeemme tavoitteena oli miettiä keinoja, joilla lisätä opiskelijoiden sitoutumista opintoihin ja vähentää heidän poissaoloja. Paneuduimme erityisesti opiskelijoiden orientoivaan toimintaan opintojen alussa sekä opiskelijatuntemukseen.

Ryhmänohjaajan päätehtävä on olla linkkinä oppilaitoksen ja opiskelijan välillä. Alkuhaastattelulomakkeen ajatus on toimia keskustelun avaajana. Se on apuväline ryhmänohjaajalle luoda yhteys opiskelijaan. Alkuhaastattelulomake on rakennettu monesta eri lähteestä parhaita kysymyksiä yhdistellen. Ryhmänohjaajan tehtävissä ei mainita mitenkään ryhmän hengen luomista, ryhmäyttämistä, opintoihin orientoimista taikka sitouttamista. Ryhmäyttämistä ja opintoihin orientoimista on tehty iät ja ajat suurimmalla osalla oppilaitoksen osastoja. Jokaisella on ollut omat tapansa. Me olemme koonneet niitä yhteen paikkaan esille ja toivomme niiden auttavan keksimään uusia perinteitä eri osastoille. Paikaksi muodostui portaali nettiin nimellä niksinurkka.

avainsanat (asiasanat)

ryhmäytyminen, alkuhaastattelu, ryhmänohjaaja

Muut tiedot

Liitteet: portaalin osoite <https://niksinurkka.wikispaces.com/>

Author(s)
Heta Ahtiainen, Ari Peltola

Type of Publication
Development project report

Pages
26

Language
Finnish

Confidential

Until _____

Title
Operation of orientatio
- A group leader's Niksinurkka -

Degree Programme (Vocational Teacher Education/Student Counsellor Education/Special Needs Teacher Education)

JAMK University of Applied Sciences, Teacher Education College

Tutor(s)
Kirsti Vänskä and Outi Pylkkä

Assigned by
North Karelia Municipal Education and Training Consortium

Abstract

The goal of our project was to find ways to increase student commitment to their studies and in addition to reduce student absence from their classes. A specific emphasis was given to student orientation in the beginning of their studies and also getting to know the students.

The main goal of a group leader is to work between the school and the student. The questionnaire that was given to the students in the beginning of their studies was meant as a discussion facilitator. It also functions as a tool to help creating a connection to the student. The questionnaire is built by combining many sources and the most relevant questions from those sources. The tasks of a group leader do not mention creating team spirit, forming groups, study orientation or connecting?. Group forming and study orientation have been used for ages in most departments in the school. Everyone has had their way. We have now collected them into one location in the hope that they would aid in forming new traditions to different departments. The place we came up with is Niksinurkka in the web.

Keywords
a group leader, orientation,

<https://niksinurkka.wikispaces.com/>

Miscellaneous

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	2
1.1 Tilaus	2
1.2 Kuka hyötty?	2
2 TAVOITTEET	3
2.1 Alkuhaastattelulomake	4
2.2 Ryhmänohjaajalle tietopaketti	5
3 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTUS	6
3.1 Tiedonhankinta	7
3.2 Toteutus	8
3.3 Tulokset = pohdintaa	10
4 LIITTEET	12
4.1 Ideointia käsitekartoilla	12
4.2. Ryhmänohjaajan tehtävät	14
4.3. Sähköpostiviesti opettajakunnalle	17
4.4 Alkuhaastattelulomake	18
4.5 Nettisivujen leiska	22
LÄHTEET	23

1. JOHDANTO

1.1 TILAUS

Työnantajamme on Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä. Työskentelemme Pohjois-Karjalan Ammattiopiston tekniikan ja kulttuurin yksikössä Joensuuissa. Oppilaitos on monialainen ammattioppilaitos, tutkintoja on 16 ja opiskelijoita noin 1350. Ari Peltola opettaa kivialaa ja Heta Ahtiainen av- viestintää. Molemmat opettajat kuuluvat kulttuurin yksikköön ja yksiköt sijaitsevat Otsolan tontilla eli Tulliportinkadulla.

Tämän kehityshankkeen aihe tuli tilauksena oppilaitoksemme rehtorilta Jyrki Turuselta. Pääajatus hänellä oli, että mieltisimme keinoja poissaolojen vähentämiseksi ja keskeyttämisprosentin laskemiseksi. Hän halusi meidän mieltävän opintojen aloitukseen jonkinlaista ohjeistusta ja ideapankkia opettajien avuksi. Hän ehdotti myös kirjan muotoa tuotokselle sekä muodosti meistä parin.

1.2 KUKA HYÖTYY?

Miksi ja kenelle tällaista työtä lähdetään tekemään? Se oli ensimmäinen kysymys johon lähdimme hakemaan vastausta. Ideapankki ja ohjeistus on hyödyllinen ryhmänohjaajalle. Ryhmänohjaaja on kunkin opiskelijaryhmän vastaava luokanvalvoja. Hän perehdyttää opiskelu ympäristöön, henkilökuntaan, koulun sääntöihin ja toimintatapoihin sekä monenlaisiin muihin opiskeluun liittyviin asioihin. Ryhmänohjaaja on yhteydessä alle 18-vuotiaiden huoltajiin ja tiedottaa säännöllisesti opiskelun etenemisestä. Tehtävä on vastuullinen ja vaativa sekä huonosti resursoitu. Aikaa on vain tunti viikossa ja sekin monesti lukujärjestyksen huonoimmalla ajalla, kuten Hetalla juuri nyt maanantaisin klo 16-17. Lähdimme ajatuksesta, että ryhmänohjaajalle

olisi valmiita ideoita käytettäväksi heti ryhmän yhteisen taipaleen alusta aina opintojen lopulle saakka.

Miten opiskelija hyötyy tästä? Opiskelijat oppivat nopeasti ja hyvin tuntemaan toisensa. Työympäristöstä tulee silloin miellyttävämpi ja se motivoi tulemaan paikalle useammin. Näin kommentoivat opiskelijat itse. Kun on kavereita koulussa, on mukavampi tulla paikalle. Myös ryhmänohjaaja tulee tutuksi ja on helpompi ottaa yhteyttä vaikeankin asian tiimoilta.

Oppilaitokselle tuleva hyöty mitataan tietenkin euroissa. Opiskelijat käyvät koulua ja valmistuvat ajallaan. Koulu saa maksimaalisen määrän rahoitusta per opiskelija ja pärjää kilpailussa muita oppilaitoksia vastaan.

2. TAVOITTEET

Kehityshankkeemme tavoitteena oli miettiä keinoja, joilla lisätä opiskelijoiden sitoutumista opintoihin ja vähentää heidän poissaoloja. Meitä kehoitettiin paneutumaan erityisesti opiskelijoiden orientoivaan toimintaan opintojen alussa. Puhuimme asiasta monta monituista kertaa ja pohdimme tavoitteita konkreettisemmiksi. Lopulta nimesimme tärkeimmiksi tavoitteiksi lisätä ryhmänohjaajan tuntemusta omasta ryhmästään, ryhmähengen luomisen ja ylläpidon sekä poissaolojen valvomisen ja varhaisen puuttumisen. Tähän työhön poissaolot ja niiden valvominen olivat liian iso haaste, joten se jätettiin pois. Siten työ alkoi saada konkreettisemmän muodon. Keskityimme kannustavaan ja positiivisia keinoja sisältävään tapaan ohjata sekä opiskelijoita että kollegoitamme.

Pedagogiseksi tavoitteeksi otimme kehittyä ryhmän vaiheiden tunnistamisessa sekä ryhmän motivoinnissa. Alusta asti oli tiedossa, että hanke esitellään koko talon opettajakunnalle, joten esiintyminen isomman yleisön edessä tulisi tutuksi.

Koko tavoitteen asettelun ajan teimme asiasta mindmappeja eli käsitekarttoja. Käsitekarttojen tarkoituksena on sisältöjen havainnollistaminen esimerkiksi tekstin sisällön suunnittelua, opiskelua tai analyysia varten. Meillä

ideointikäytössä käsitekarttatekniikan tarkoituksena oli tallentaa luovassa prosessissa syntyviä ideoita siinä järjestyksessä, kun ne tulivat mieleen. Taustalla tässä on ajatus, että käsitekarttaa käytettäessä muodostuvat ideat on helpompi sijoittaa kokonaisuuteen kuin esimerkiksi käytettäessä jäsenyysrunkoa, jossa uuden idean pitäisi heti löytää oikea paikkansa. Mindmapit liite 4.1.

2.1 ALKUHAASTATTELU LOMAKE

Mitä enemmän ryhmänohjaaja tietää ja tuntee opiskelijaa sitä helpompi on ennakoida tulevia asioita, ovat ne sitten positiivista kehittymistä tai haasteita eri sektoreilla. Mielestämme hyvä tapa tutustua ryhmän opiskelijoihin on keskustella heidän kanssaan. Kun keskustelu käydään opiskelijan kanssa kahden kesken, niin silloin on helppo selvittää hänen taustoja, tämän hetken tilannettaan ja tulevaisuuden suunnitelmia.

Jotta opiskelija ei jännittäisi keskustelua ja pelkäisi joutuvansa ”kuulusteltavaksi”, hänen on hyvä valmistautua siihen esim. täyttämällä alkuhaastattelulomake. Opettajalle se on vastaavasti työkalu ja runko keskustelun avuksi. Hän voi aina tarvittaessa kysellä syventäviä kysymyksiä johonkin tiettyyn asiaan liittyen, joista hän haluaa tietää enemmän.

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän eri yksiköiden välillä on tarjolla erilaisia alkuhaastattelulomakkeita. Käytimme yhtenä lähtökohtana Ammatitopisto Joensuu palvelut käyttämään lomaketta. (Avuksi alkuhaastateluun.)

2.2 RYHMÄNOHJAAJALLE TIETOPAKETTI

Ryhmänohjaa toimii linkkinä oppilaitoksen ja opiskelijan välillä. Hän kerää ryhmästä tarvittavia tietoja muiden tietoon, kuten nyt eriyisopiskelijat. Hän auttaa opiskelijaa opintojen suunnittelussa ja ongelmia ilmetessä ohjaa opiskelijat sopivan ihmisen puheille. Hän on myös yhteydessä alaikäisten huoltajiin. Tarkempi selvitys ryhmänohjaajan tehtävistä löytyy liitteestä 2. Useimmat päätoimiset opettajat ovat ryhmänohjaajia.

Ryhmänohjaajan tehtävissä ei mainita mitenkään ryhmän hengen luomista, ryhmäyttämistä, opintoihin orientoitumista taikka sitoutumista. Eri osastoilla on tästä laajasta tehtävästä vastaa joko ryhmänohjaaja tai ammatilliset opettajat. Toimintatapoja on monia näin suuressa oppilaitoksessa. Tekijällä ei mielestämme ole väliä, kunhan homma tulee hoidettua. Tapoja tutustumiseen ja yhteistoimintaan on monia. Emme halunneet, että tuottamamme aineistosta tulisi vain hyvin suppea kuva aiheesta. Kaikki tavat eivät sovi kaikille ryhmille eivätkä kaikille ohjaajille. On äärimmäisen tärkeää valita itselleen ja ryhmälleen oman näköinen tapa tutustua ja tehdä yhdessä asioita. Pakotettuna toiminta vie vain taakse päin.

Ryhmänohjaajan on hyvä olla tietoinen ryhmän kehityksen vaiheista. Se helpottaa ryhmän kanssa toimimista ja yhteistyön kehittymisen ymmärtämistä. Ryhmätutkijat ovat yksimielisiä siitä, että ryhmät käyvät tietyt kehitysvaiheet läpi. Mielenpitoet vaiheiden järjestyksestä ja kestosta vaihtelevatkin sitten aika tavalla. Ryhmähengen eteen on tehtävä töitä koko opintojen ajan. Ryhmän kehityksen vaiheisiin perehtymällä saa käsitystä siitä milloin on erityisesti tarvetta yhteiseen tekemiseen. Kun ryhmän koko merkittävästi muuttuu tai välissä on pitkä erillään olo (työharjoittelu, kesäloma yms) voi olla paikallaan järjestää, jotain yhteiseen toimintaan innostavaa. Myös lopettava ryhmä kaipaa päätösrituaaleja. Tosin monesti ryhmä on jo niin itseohjautuva, että järjestää bileensä itse.

3. KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTUS

Tilausta tehdessä rehtorimme vihjaisi, että orientaatiomalleja esittelevä kirja voisi olla mielenkiintoinen. Hyvin pian tavoitteiden asettelun ohessa hylkäsimme kirjamuodon. Kirja oli houkutteleva monelta osaa. Olisimme tietenkin halunneet nähdä omat nimemme painettuina ja eihän mies ole mikään jos ei ole kirjaa kirjoittanut ja taloa rakentanut, totesi Ari. Kirja joutui hylättyjen ideoiden listalle, koska se on formaattina hyvin jäykkä, pysyvä ja keskittymistä vaativa. Kuinka monella opettajalla ja aikaa ja intoa alkaa sitä selaamaan ja lukemaan?

Etsimme muotoa jossa aineistoa voisi päivittää, jottei sen elinkaari jäisi aivan olemattomaksi. Sen pitäisi myös olla helposti lähestyttävä ja käytettävä. Ajattelimme ensin nettisivua, josta voisi ladata PDF-muodossa olevan dokumentin koneelleen. PDF (lyhenne sanoista Portable Document Format) on Adoben kehittämä PostScript-kieleen pohjautuva käyttöjärjestelmäriippumaton, siirrettävä tiedostomuoto. Sitä käytetään pääasiallisesti sähköiseen julkaisemiseen, tulostamiseen ja painamiseen. PDF-tiedostomuoto soveltuu valmiiden julkaisujen siirtämiseen tietojärjestelmistä toiseen, esimerkiksi mainostoimiston tietokoneelta painotalon tietokoneelle.

PDF-muotokin tuntui hankalalta. Sen päivittäminen jäisi meidän kontollemme tuleviksi vuosiksi ja eroaisiko tämä kirjasta juurikaan. Aikamme asiaa pähkäiltyämme Pasi Räsämäki puuttui asiaan eräällä lounastapaamisella ja ehdotti hyväksikäytettäväksi internetin ilmaispalveluita. Tutustuttuamme moniin erilaisiin formaatteihin valitsimme muodoksi wikiä. Wiki on verkkosivusto, jonka sisältöä käyttäjät voivat itse muokata, usein ilman sivustolle kirjautumista. Vuorovaikutteisuus ja muutosten tekemisen yksinkertaisuus tekevät wikistä tehokkaan yhteisöllisen kirjoittamisen työkalun, joten päivittäminen sekä helppo käyttöisyys tuntui löytyneen.

Wikispaces-palvelu (<http://www.wikispaces.com/>) on maksuton opetustyössä toimiville, joten se tuntui luontevalta valinnalta. Tätähän voisi myös käyt-

tää omassa opetustyössään työkaluna jos se toimisi hyvin. Sivuston luominen ei kestänyt kuin hetken. Sisältöä jaottelimme eri tavoin ja mietimmekin sitten tunti tolkulla. Jaottelimme sivut linkkien; ryhmän vaiheet, uusi ryhmä, jatkava ryhmä ja valmistuva ryhmä alle.

Saimme tämän tehtävänannon opintojemme alkaessa syksyllä 2007. Aloitimme sen työstämisen heti vuoden 2008 alusta. Kokoonnuimme kerran kuussa ja joskus useammin pohtimaan aihetta. Tätä tiedonhankintaa ja muodon pohdintaa kesti koko kevään. Syksyllä molemmilla oli alkamassa uuden ryhmän ohjaus, joten pilottiryhmät olisi heti kesän jälkeen. Niistä tuli kuitenkin esipilottiryhmiä sillä kesä livahti salakavalasti ohitse ilman mitään opintoja. Syksyllä 2008 löysimme wikispace -muodon ja teimme aikataulun eteenpäin. Syksyn 2009 lukuvuoden alkuun sovittiin jo hyvissä ajoin hankkeen asittely, joten se toimi deadlineina. Visuaalisen ulkomuotonsa työ saikin edellisenä iltana ennen esittelyä. Kesällä 2009 kokosimme powerpointin jolla esittelisimme asiaa lukuvuoden alussa. Loppu syksylle 2009 ohjelmaksi olikin vielä tämän raportin kirjoitus.

3.1 TIEDONHANKINTA

Tiedonhankinnassa teimme päätöksen perehtyä aiheeseen kokeneempien kollegoiden kautta. Keskustelimme aiheesta monien kanssa niin extempore lounaalla kuin sovitusti haastattelun muodossa. Perhedyimme myös kirjalliseen materiaaliin, mutta pintapuolisemmin verrattuna dialogin muodossa hankittuun tietoon. Keskustelimme myös kumpikin tahoillamme erilaisten opiskelijoiden kanssa. Halusimme tietää kuinka he olivat kokeneet ryhmässä sekä yhteishengen muotoutumisen opintojen alussa. Haastattelimme sekä sosiaalisia menestyjiä että motivaation kadottaneita omien teiden kuljijoita. Kirjallisena materiaalina luimme myös koulun erilaisia asiakirjoja jotka aiheuttamme sivusi. Olemme molemmat olleet verrattain vähän aikaa opettajina, joten monia asioita tarkistelimme pidempään talossa olleilta. Hy-

vin merkitykselliset oli myös koulutusjohtajamme Anna-Kaisa Räsäsen haastattelut.

Yhtenä tärkeänä tiedonhankinta tapana käytimme haastatteluja. Haastattelut olivat toimineen opettajina 5- 32 vuotta. Yhdellä haastateltavista oli käytössä oma kyselyrunko, jonka hän oli vuosien saatossa hyväksi havainnut. Haastatteluiden avulla saimme tallennettua hiljaista tietoa itsellemme ja toivottavasti välitettyä alkuhaastattelulomakkeen välityksellä myös muille sitä käyttäville. Haastattelut suoritti Ari vuoden 2008 aikana.

Osallistuimme myös Lions Quest koulutukseen. Lions Quest on Suomen Lions -liitto r.y:n ylläpitämä lasten ja nuorten (5-25 vuotiaiden) hyvinvointia edistävä koulutusohjelma opettajille. Tämä Yhdessä kasvamisen ohjelma toimii hyvin riskikäyttäytymisen kuten esim. Koulukiusaamisen ennaltaehkäisyohjelmana, jossa jokaiselle ikäkaudelle omat ohjelmansa. Sieltä ammensimme ideaa nixsinurkan konkreettiseksi sisällöksi. Leikkejä, ryhmän tutustumista ja monien tärkeiden aiheiden kuten tunteiden käsittelemistä.

Ennen nixsinurkan julkistamista kyselimme sähköpostilla opettajakunnalta ehdotuksia ryhmän tutustumiseen liittyen. Tämä viesti liitte 4.3. Vastauksia tuli kymmenkunta. Suurin osa tyytyi kannustamaan ja muutama lupasi lähettää kopioita sisäisessä postissa, jotka eivät koskaan löytäneet perille. Muutama erinomainen ehdotus tuli ja ne päivittyivät oitis nixsinurkkaan.

3.2 TOTEUTUS

Työnjakomme toteutuksessa meni niin että Ari kokosi alkuhaastattelulomakkeen ja Heta nettisivut. Esittelyn runko jäi Arin kontolle ja Heta teki mindmappien perusteella raportille rungon. Kaikki sisältö tuotettiin yhdessä ja suuri paino projektissa olikin ensimmäisten kuukausien yhteisellä pohdinnalla.

Alkuhaastattelulomake on rakennettu monesta eri lähteestä parhaita kysymyksiä yhdistellen, kokemus kun ei vielä riitä luomaan vastaavaa lomaketta. Tekemisen lähtökohtana oli olemassa oleva haastattelulomake. Lisäämiseen ja muokkaamiseen käytettiin monia eri tietolähteitä, niistä haastattelut olivat parhaita. Lisäksi kirjallisuudesta löytyi hyvä tietolähde, jossa oli monisivuinen työkouluopiskelijan kyselylomake. (Itä-Suomen työkoulu 2000 –hankkeen arviointitutkimus) Alkuhaastattelulomakkeita syntyi kaksi. Ryhmänohjaajan lomake sisältää opiskelijan lomaketta enemmän informaatiota keskustelun tueksi. Sieltä löytyvät myös linkit tärkeisiin tiedotteisiin, jotka liittyvät opintojen aloitukseen. Lomaketta voi kukin muokata itselleen sopivaksi. Lomake liitteenä 4.4.

Nettisivuissa päädyttiin käyttämään ilmaispalveluja, koska ne ovat ilmaisia, niiden päivitettävyyks on helppoa ja näin säästyttiin pitkävetoiselta koodausrupeamalta, kun se ei ole kummankaan leipätyö eikä liity aiheeseen millään mallilla. Ilmaispalveluiden ja sosiaalisen median hyväksikäyttö on lähempänä nykyajan ammattiosaamista millä alalla tahansa. Nuoret joita opetamme ovat irc-galleriassa ja facebookissa. Kun tuntee maaperän millä nuoret liikkuu on helpompi astua heidän asemaansa ja voi myös esitellä heille uusia työkaluja. Sivujen luominen ja täyttäminen sujui sukkelaan, mutta visuaalisen ilmeen syntyminen kesti pitkään. Oikeat värit ja idea ei meinanneet millään löytyä. Niksinurkka nimen jälkeen pätkähti päähän Pirkkalehden niksit ja sukkahousut. Niinpä sukkahousuista tuli kuva sivujen vasempaan laitaan. Kuva leiskasta liite 4.5.

Sivujen mainostus ja sisällön kirjoittamiseen opettajia innostavan kampanjan tekeminen on jäänyt tämän syksyn aikana muiden opintojen varjoon, mutta sen toteutamme kevät talvella sopivassa hetkessä. Ideana on ollut että kaikille sivuille kirjoittajille annetaan "kahvipaketti" tai jotain vastaavaa. Suora etu siitä että osallistuu. Sivujen mainostusta tulemme myös laittamaan sähköpostilla aina sopivassa kohdassa vuotta.

Esittely henkilöstölle työvuoden ensimmäisinä päivinä oli jännittävä hetki. Eniten jännitti millaisen vastaanoton työmme saisi. Olisiko siitä mitään iloa kenellekään? Esittelimme työtä powerpoint esityksellä ja suullisesti kertomalla. Näytimme myös nettisivun. Aikaa esittelyyn oli varattu 45min, joka taisi muutamalla minuutilla ylittyä. Alkuhaastattelulomakkeen esittelyn kohdalla keskustelu repesi hyvin aktiiviseksi. Olimme mielissämme kuinka paljon ajatuksia lomake herätti.

3.3 TULOKSET = POHDINTAA

Tässä hankkeessa asiat ovat vanhoja tuttuja, mutta niille on koetettu löytää uusi suuremman otoksen opettajia tavoitta muoto. Ryhmäyttämistä ja opintoihin orientointia on tehty iät ja ajat suurimmalla osalla oppilaitoksen osastoja. Jokaisella on ollut omat tapansa. Me olemme koonneet niitä yhteen paikkaan esille ja toivomme niiden auttavan keksimään uusia perinteitä eri osastoille.

Aiemmin jo mainitsimme, että av-viestinnän osastolla on ollut omat perinteensä. Syksyllä 2008 Heta oli ryhmänohjaajana mukana viemässä ensimmäisen vuoden opiskelijoita heti toisella kouluviikolla Kolille yhdeksi yöksi. Siellä ohjelmassa oli kävelyä eli väsytystä, valokuvaustehtävä sekä kuvien katselua yhdessä. Myös saunomiseen oli mahdollista ja ennen kotiin lähtöä käytiin yhteinen keskustelu opintojen sisällöstä ja etenemisestä. Nyt syksyllä 2009 Heta ei ollut ryhmänohjaaja, mutta suoritti opetusharjoittelunsa ko. tapahtumassa. Tämä Kolin reissu em. ohjelmalla on toiminut hyvin. Opiskelijat ovat sopivan väsyneitä ja valokuvauksella pystymme tuomaan ammatiosaamisen mukaan hauskaan tutustumistehtävään.

Opettaja kollegoiden palautteet ovat koskeneet lähinnä alkuhaastattelulomaketta. Siitä käytiin esittelyn yhteydessä jo tiukkaa keskustelua. Olimme todella tyytyväisiä, että asia herätti niin paljon ajatuksia. Hankalin asia varmaan on, että mitä meillä on oikeus opiskelijalta kysyä ja miten tiedot säilytetään. Kuitenkin opiskelijan tuntemisen kannalta olisi tärkeää tietää mm.

suhtautuminen päihteisiin tai kuinka hän asuu. Lomakkeen ajatus on kuitenkin toimia enemmänkin keskustelun avaajana kuin arkistoon taltioitavana tietopakettina. Se on apuväline luoda yhteys, ainakin alkeellinen, opiskelijaan.

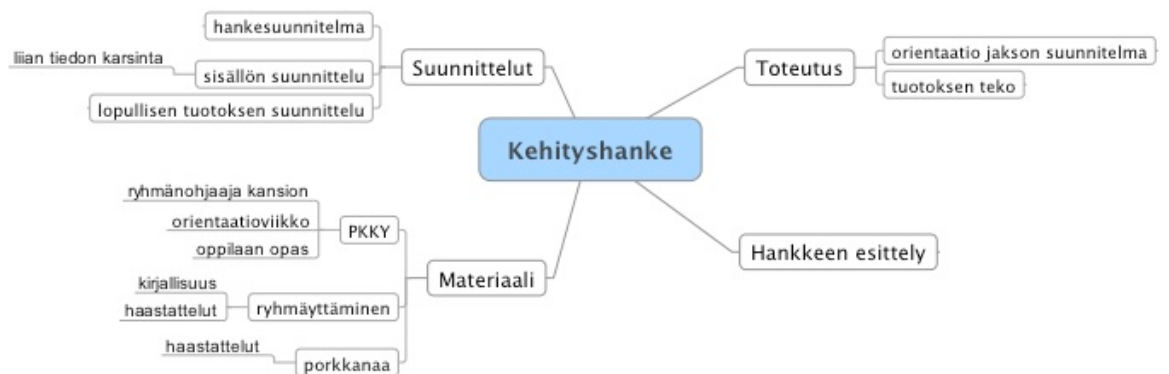
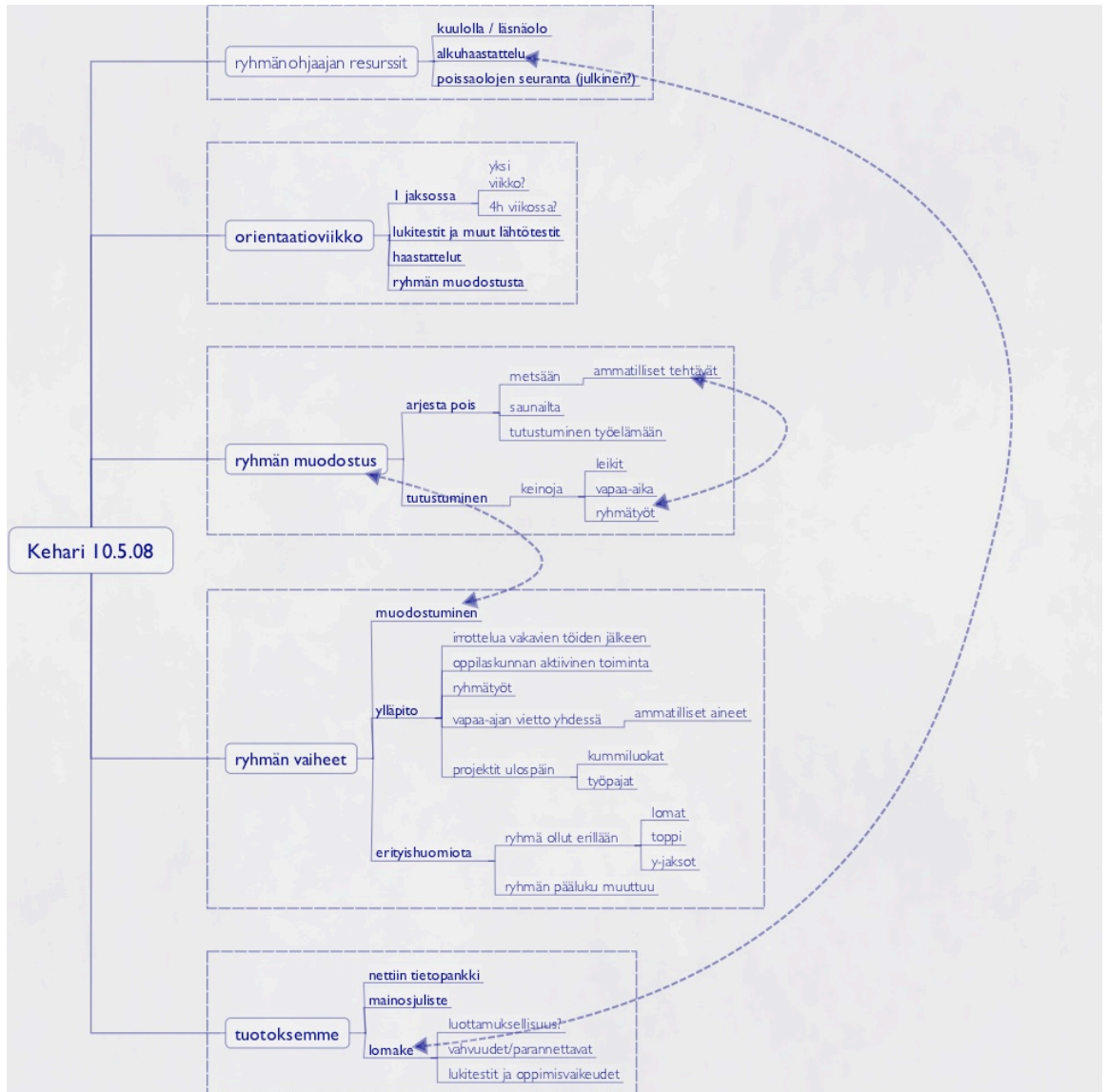
Projekti oli antoisa. Muuten emme olisi koskaan pohtineet tätä aihetta näin tarkkaan. Olemme joutuneet poistumaan omalta mukavuusalueeltamme ja nyt haastamme muitakin tekemään niin ryhmänsä kanssa. Oma pedagoginen osaaminen on kasvanut aivan eri tavalla kuin jos olisimme pysyneet oman alan hankkeissamme. Ryhmän vaiheet tulivat hanketta kootessa tutuiksi ja tietoa on pystynyt viemään käytäntöön omassa työssään. Kiinnitämme nykyään molemmat enemmän huomiota siihen, että on aikaa kuunnella ryhmää ja vaihtaa kuulumisia heidän kanssaan. Kuitenkin kaikkien tärkeintä ihmisten välillä on aito kiinnostus kuulla mitä toisella on sanottavanaan.

Nykyajan ongelmana on, että opiskelijoita otetaan sisään enemmän kuin ennen. Ala-asteelta aina tänne toiselle asteelle asti ryhmä koot ovat suurentuneet. Huonoa on kun oppilaitos saa rahaa opiskelijaluvun mukaan. Se innostaa ottamaan myös niitä kokelaita, joilta puuttuvat opiskelutaidot ja motivaatio. Tällä hankkeella ei siis millään voida saada keskeyttämisprosenttia alemmas. Ne jotka eivät pysty, osaa tai halua opiskella eivät tee sitä vaikka seisoisimme päällämme, mutta muu ryhmä saa varmasti paremmat lähtökohdat opinnoilleen jos alkutaipaleella panostetaan enemmän tutustumiseen ja orientointiin.

Haasteeksi meille jää saada niksipurkka toimimaan aktiivisesti. Ymmärrän opettajien vastustuksen ylimääräistä työtä vastaan. Meillä on myös käytössä monia toimimattomia verkkoympäristöjä, mikä osaltaan hankaloittaa ihmisten motivointia verkossa toimimiseen. Mitä useampi niksipurkkaan niksejä täyttäisi sitä monipuolisempi materiaali olisi meillä kaikilla käytössämme. Uskon, että alkuun pitää kehittää kampanja, jossa on hyvä palkinto ja pieni pakko. Markkinointia, markkinointia ja vielä kerran markkinointia.

4. LIITTEET

4.1 IDEOINTIA KÄSITEKARTOILLA

Ylinnä käsittekartta 10.5.2008

Keskimmäisenä aiheen hahmottelua ensimmäisellä käsittekartalla 7.4.2008

Alin käsittekartta on elänyt projektin mukana aina alkaen 19.5.2008

4.2 RYHMÄNOHJAAJAN MUISTILISTA PKKY:N RYHMÄNOHJAAJAN KANSIOSTA LUKUVUOSI 2009-2010

MUISTILISTA ENSIMMÄISTEN LUOKKIEN RYHMÄNOHJAAJILLE

ryhmänohjaajan tunteja ja perehdyttämistä varten

Aloitukset ja tutustuminen

- tutustuminen ryhmänohjaajaan (yhteystiedot)
- tutustuminen ryhmään
- tuutorien ja tuutoritoiminnan esittely (ks. ryhmänohjaajan kansio)
- sovi tuutorien kanssa työnsä varten perehdyttämisessä
- ruokailu (ajankohta, käyttäytyminen, ruokavaliot)
- lomakkeiden täyttäminen:

o koulutuskuntayhtymän opiskelijatiedot – lomake opintotoimistoa varten (tarkista, että kaikki kohdat on täytetty, myös huoltajatiedot)

o opiskelijatietolomake ryhmänohjaajaa varten ryhmänohjaajan kansioon

- tarkista opiskelijoiden todistukset ja ota niistä kopiot ryhmänohjaajan kansioon

- merkitse luokkasi **opiskelijoiden nimet O-asemalla olevaan**

Lähtökoulutkansioon

opiskelijan peruskoulun mukaan **18.8.09 mennessä** nivelpalaveria varten.

- opiskelijan tulohaastattelu (ks. ryhmänohjaajankansion liitteistä haastattelurunko)

- ryhmäytymistapahtuma

toteutetaan opintoalakohtaisesti

o tuutorit ja ryhmänohjaaja toteuttavat ryhmäytymistapahtuman luokalle

o mahdollista pyytää avuksi yhteisten aineiden opettajia ja

opiskelijahuoltohenkilöstöä

Yleisiä opiskeluun liittyviä asioita

- **lukuvuosisuunnitelman** eli ns. lohkokaaavion jakaminen opiskelijoille ja suunnitelmaan perehtyminen (ks. ryhmänohjaajan kansio)

- **poissaolovihkojen** jakaminen (voit tulostaa poissaolovihkot sähköisestä "Ryhmänohjaajan kansioista")

- **lukujärjestysten** jakaminen opiskelijoille (nettiosoite ryhmänohjaajan kansioista)

- **Opiskelijan oppaan** jako opiskelijoille ja **sisältöön perehtyminen** (ks. myös

ryhmänohjaajan kansio, jossa on samoja asioita esitelty opettajalle)

- seuraavat asiat löydät Opiskelijan oppaasta

o jaksotus

o lukujärjestysten vaihtuminen ja lukujärjestyksen noudattaminen

o vanhempainilta syyskuussa, kutsut erikseen

o opinnot ja opiskelu

o opiskelijoiden sähköiset palvelut (verkonkäyttö sopimus, **käyttäjätunnus,**

oletussalasana)

o ohjeita – toimintaohje, tekniikan toimintasäännöt (ks ryhmänohjaajan

kansio)

- o poissaolot – ohjeet (ks. myös ryhmänohjaajan kansio)
- o oppilaitoksesta eroaminen
- o tupakointi ja päihteet (ks. myös ryhmänohjaajan kansio)
- o sitoumusmenettely (ks. ryhmänohjaajan kansio)
- o opintososiaaliset asiat
- o opiskelijahuoltopalvelut
- o muut palvelut

9

Tilat ja työvaatteet

Oman opintoalan tiloihin tutustuminen

Työvaatteet (ks ryhmänohjaajan kansio, opiskelukustannukset ja hankinnat)

Opiskeluvälineet, tarvikkeet (ks, ryhmänohjaajan kansio, opiskelukustannukset ja hankinnat)

Opiskelijahuoltopalvelut

- kuraattori ja terveydenhoitaja pitävät opiskelijahuoltoinfon
- opinto-ohjaaja tekee alkusyksystä luokkakierroksen

Minä oppijana – kurssi

on valmis opiskelumateriaali, jonka avulla voit ohjata luokkasi opiskelijoita oppimaan.

Löydät sen osoitteesta [http:// virtuoosi.pkky.fi/minaoppijana](http://virtuoosi.pkky.fi/minaoppijana)

- Jouni lehtimäki perehdyttää opettajia 11.8.09 tähän materiaaliin.

Luokkien vanhempainilta on syksyllä. Tarkempi ajankohta ilmoitetaan myöhemmin.

MUISTILISTA TOISEN JA KOLMANNEN VUODEN RYHMÄNOHJAAJILLE UUDET OPISKELIJAT, JOTKA TULEVAT SUORAAN 2. TAI 3. LUOKALLE

Perehdyttäminen

- opiskelijan opas
- opiskelijatietolomake täytettäväksi haastattelua varten
- opiskelijalomakkeen täyttäminen opintotoimistoa varten (henkilö- ja yhteystiedot)
- tuutorit auttavat oppilaitokseen tutustuttamisessa
- jaa opiskelijoille lukuvuosisuunnitelma eli ns. lohko-kaavio

Osaamisen tunnustaminen/hyväksiluku

- ryhmänohjaaja tarkistaa opiskelijan tutkintotodistuksen/opintokortin ja täyttää

opiskelijan kanssa osaamisen tunnustamis-/hyväksilukulomakkeen

- jos opiskelijalta puuttuu opintoja, niiden suorittamisesta tehdään suunnitelma.

Ryhmänohjaaja saa apua koulutusalan opinto-ohjauksen yhdysopettajalta tai

opinto-ohjaajalta.

KOLMANNELLA LUOKALLA NORMAALISTI OPINTOJAAN JATKAVAT

Opiskelijan tuntemus ja opintoihin perehtyminen

- opiskelijoiden haastatteleminen

- tarkista, että olet saanut edelliseltä ryhmänohjaajalta opiskelijoiden taustatiedot
- tarkista opiskelijoiden osoite- ja yhteystiedot - jos on muutoksia, ohjaa opiskelija opintotoimistoon
- ota Winhalta opiskelijoiden opintosuoritusotteet ja tarkista, puuttuuko suorituksia
- tarkista HOJKS-tilanne
- jaa opiskelijoille lukuvuosisuunnitelma eli ns. Lohkokaavio

4.3 SÄHKÖPOSTIViesti OPETTAJAKUNNALLE

Hei!

Tarvitsisin viisaampien ja kokeneempien apua. Teemme Peltolan Arin kanssa yhdessä kehityshanketta opettajaopinnoissamme. Hanke koskee ryhmäyttämistä. Olemme kokoamassa opettajille ja ryhmänohjaajille avuksi aineistoa, josta voisi hakea ideoita ryhmän hengen luomiseen ja kivaan yhdessä tekemiseen sekä sitä kautta myös opiskelumotivaation parantamiseen.

Haastamme teidät kaikki laittamaan parhaat pelit, leikit, juhlat, retket ja muut ideat minulle niin täydennämme aloittamaamme listaa. Aineisto julkaistaan netissä ja se tulee julkiseksi loppu kesästä. Nyt siis pyydän ja ruokailen teitä käyttämään viisi minuuttia ajastanne ja kirjoittamaan parhaat kokemuksenne sähköpostiin hetahelina@gmail.com tai heta.ahtiainen@pkky.fi .

Aurinkoista kesää toivoen ja toivotellen, heta

Heta Ahtiainen
tuntiopettaja
Pohjois-Karjalan ammattiopisto
Joensuu tekniikka ja kulttuuri
Av-viestintä, valokuvaus ja kuvankäsittely
PL 101, (Tulliportinkatu 3)
FIN 80101 Joensuu
gsm 050 5203 845
heta.ahtiainen@pkky.fi

4.4 ALKUHAASTATTELULOMAKE

Pohjois-Karjalan Ammattiopisto
JOENSUU | Tekniikka ja kulttuuri

ALKUHAASTATTELULOMAKE (ryhmänohjaaja/opettaja)

Opiskelija täyttää käsin kirjoittamalla lomakkeen.
Ryhmänohjaaja tallentaa lomakkeen itselleen!

TAUSTATIEDOT

>[LINKKI opiskelijatietolomake opintotoimistoa varten](#)<

Nimi:

Syntymäaika:

Puhelinnumero:

Virallinen ryhmätunnus (käytetään esim. top-portaalissa):

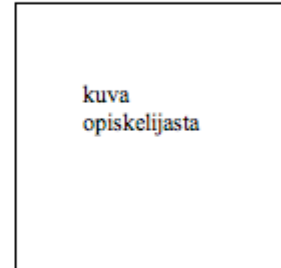
Tietääkö virallisen tunnuksen ja käytössä olevan tunnuksen eron?

>[LINKKI kulttuurin ryhmätunnukset ja ryhmänohjaajat 09-10](#)<

Luokkatunnus (käytetään esim. lukujärjestyksissä):

Tietääkö virallisen tunnuksen ja käytössä olevan tunnuksen eron?

Vanhempien ja sisarusten nimet ja ammatit:

Mitä harrastat vapaa-aikanasi ja teetkö ilta-/viikonlopputöitä? Kuinka monta tuntia päivässä/viikossa/kuukaudessa?

*Onko olemassa mahdollisuus, että harrastus on työtä ja opiskelu on harrastusta.
Pelaako yöt tietokoneella ja nukkuu päivät?*

Miten asut opiskeluaikana?

Voiko kotoa pois muuttamisen vapaus aiheuttaa opiskelumotivaatio ongelmia?

Kerro luonteesi

Millainen on opiskelijan minäk kuva.

- ...hyvät puolet?

- ...kehittävät puolet?

KOULUNKÄYNTIHISTORIA

Mitä kouluja olet käynyt ja milloin olet valmistunut niistä tai keskeyttänyt ne?

Opiskelijan keskeyttäminen useammassa oppilaitoksessa, onko mahdollista myös nyt?

Mitkä oppiaineet olivat helppoja ja kiinnostavia?

Mitkä oppiaineet olivat vaikeita ja hankalia? Luuletko tarvitsevasi tukiopetusta joissakin aineissa?

Mahdollinen tukiopetuksen ja HOJKS:n tarve.

[>LINKKI erityisopetuksen luokitus<](#)

Saitko johonkin oppiaineeseen tuki/erityisopetusta? Jos sait, niin mihin ja millä luokilla?

Mahdollinen tukiopetuksen ja HOJKS:n tarve.

Keskiaivosi peruskoulun päättötodistuksessa? (Jos et muista, niin arvioi mahdollisimman tarkkaan)

Peruskoulun jälkeen uranvalintaani on vaikuttanut eniten (numeroi

kolme tärkeintä: 1=tärkein, 2=toiseksi tärkein, 3=kolmanneksi tärkein)

vanhempani

sisarukseni

kaverini

opinto-ohjaajani

opettajani

tiedotusvälineet (TV, radio, lehdet)

Internet

oma työkokemus

työelämään tutustumisjakso (TET-jakso) peruskoulussa

jokin muu, kuka/ mikä

OPISKELU KULTTUURIALALLA

Miksi valitsit tämän alan?

Onko realistinen käsitys alasta?

Mitä odostat oppivasi tässä koulussa?

Miten maksat opiskeluun liittyvät kustannukset esim. työmateriaalit?

Saako opiskelija opintotukea, tukevatko vanhemmat, ottanut opintolainaa vai käykö töissä?

[>LINKKI opiskelijoilta perittävät maksut<](#)

Jos koululle tulee vaihto-opiskelijoita, oletko kiinnostunut yhteistyöstä heidän kanssaan tai oletko itse kiinnostunut lähtemään ulkomaille vaihtoon?

Miten opiskelija suhtautuu ulkomaalaisiin ja rasismiin?

OPISKELURYHMÄ

Monenko luokkakaverin kanssa olet jutellut ja monenko nimen tiedät?

Onko opiskelijalla kavereita luokassa vai onko jäänyt "sivusta seuraajaksi"?

Onko luokassa ollut opiskelurauha? Arvioi asteikolla 1-5 (ympäröi paras vaihtoehto)

(erittäin hyvä opiskella) 5 – 4 – 3 – 2 – 1 (vaikea opiskella)

Jos on vaikea opiskella, niin miksi?

TULEVAISUUS

Monenko prosentin todennäköisyydellä valmistut kolmen vuoden kuluttua artesaaniksi?

Mitä teet viiden vuoden kuluttua koulusta valmistumisen jälkeen?

Pohjois-Karjalan Ammattiopisto

JOENSUU | Tekniikka ja kulttuuri

TERVEYS

Onko sinulla jokin sairaus tai lääkitys josta opettajan pitäisi tietää? (esim. diabetes, epilepsia, unettomuutta)

Miten opettajan tulee varautua tai mitä huomioida asian suhteen?

Miten suhtaudut tupakointiin, alkoholiin ja huumeisiin?

Kuinka usein opiskelija käy viihteellä ja miten se vaikuttaa opiskeluihin?

[>Linkki ryhmänohjaajan kansio 2008-2009 Otsola<](#)

Annan luvan tietojeni luovuttamiseen ja hankkimisen muilta tahoilta, kun se on perusteltua ja oman etuni mukaista.

KYLLÄ

EN

Paikka ja aika

Opiskelijan allekirjoitus

4.5 NETTISIVUJEN LEISKA

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying `https://niksinurkka.wikispaces.com/`. The browser's address bar also shows several tabs: "bit.ly, a sim...rl shortener", "Kuntokeskus Kaisla", "Facebook", "Kulttuurin kahvihuone", "HETA", "HYÖTY", and "KOULU". The page title is "niksinurkka - home".

The main content area has a teal header with the "niksinurkka" logo on the left. To the right of the logo are navigation buttons: "home" (with a star icon), "Protected" (with a lock icon), "page" (with a dropdown arrow), "discussion (1)", "history", and "notify me".

Below the header, there is a section titled "Tervetuloa Niksinurkkaan!". The text below this title reads: "Täällä pohditaan aihetta ryhmäytyminen. Etsi sopivaa tietoa ja lisää hyviä ideoita ja kommentteja. Toivomme sivujen alkavan elää ja me perustajat toimimme vain liikkeelle panevana voimana."

Below this is a section titled "Miksi?". It contains a bulleted list:

- Opettajille ideoita ryhmän hengen luomiseen ja parantamiseen
- Ryhmän yhteishenki kannustaa opiskelemaan ja kaikilla on kivempää
- Opettajille väylä viestiä toistensa kanssa tästä aiheesta yli laitosrajojen

Next is a section titled "Ideoita otetaan vastaan!". It contains a bulleted list:

- Lisää ideasi oikealle sivulle. Ohje tulossa.

Below this is a section titled "Ryhmän ohjaus on itsensä peliin laittamista!". The text below this title reads: "Opet Heta Ahtiainen ja Ari Peltola".

On the left side of the page, there is a teal sidebar with the following sections:

- Actions**
 - Join this Wiki
 - Recent Changes
 - Manage Wiki
 - Search
- Navigation**
 - Home
 - Jatkava ryhmä
 - Ryhmän kehitysvaiheet
 - Uusi ryhmä
 - Valmistuva ryhmä

LÄHTEET

Helakorpi, S., Helander, J. & Jahnukainen M. 2005. Itä-Suomen työkoulu 2000 –hankkeen arviointitutkimus. Kaprakan ammatillinen koulutuskeskus. Kuopio: Kopijyvä.

Passi 2- portti elämään, Lions Quest- opetusmateriaali. 2007. Toim. Savolainen U. Suomen Lions-liitto ry. Painoyhtymä.

Internet ja elektroniset lähteet:

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, 2009. Avuksi alkuhaastatteluun. Verkkolomake.

Saatavilla intran tunnuksilla:

<http://www.pkky.fi/Resource.phx/pkky/intranet/amojp/palvelut/index.htm>

Suulliset lähteet:

Kylänpää, S. 2008. Keskustelu ravintotalouden ammattiopettajan, erityisopettaja Sirkka Kylänpään kanssa 25.8.2008.

Lahtinen, E. 2008. Keskustelu puualan ammattiaineiden opettajan Eero Lahtisen kanssa 13.4.2008.

Räsänen, A-K. 2008. Keskustelut kulttuurialan koulutusjohtaja Anna-Kaisa Räsäsen kanssa 19.12.2007 - 3.6.2008.

Salminen, M. 2008. Keskustelu kulttuurialan tutkintovastaavan, opettaja Merja Salmisen kanssa 13.4.2008.

Sinkkonen, J. 2008. Keskustelu matemaattisaineiden ja tietotekniikan opettajan, lehtori Jorma Sinkkosen kanssa 28.5.2008.